

Tele

PENSJONISTEN

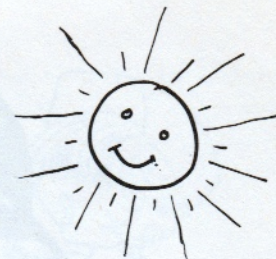
Nr. 1 – mai 1980

ORGAN FOR TELEVERKETS PENSJONISTFORBUND

7. årgang

S O M M E R

VÅR

Det er vår. vi gleder oss, den lange vinteren er over, det gror rundt oss, se på hestehoven som titter opp av bakken – blåveis, hvitveis – for ikke å snakke om bjerka med sine lysegrønne skudd. Ja, det er vår.

Televerkets pensjonistforeninger landet over er travelt beskjeftiget med å legge planer for turer til sommeren. Alle gleder seg til å komme ut, treffe andre mennesker, oppleve noe nytt som de kan leve videre på.

AKTUELT

På vårt forbundsstyremøte i januar drøftet vi spørsmålet om sosialkuratorenes virkeområde i de forskjellige teledistrikter – om deres arbeid også omfatter telepensjonistene.

På forespørsel i Oslo tar sosialsekretæren seg av saker som måtte oppstå for pensjonistene i Oslo distrikt, hvorvidt dette er tilfelle utover landet, vet vi ikke.

Vi synes det skulle være nokså klart at pensjonistene utover i landet også skulle nyte godt av bistand i saker som de måtte komme opp i.

Akkurat i skrivende øyeblikk meddeler kontorsjef Ruth Selnes meg at sosialsekretærene landet over tar seg av pensjonistenes problemer.

DANNELSE AV PENSJONISTFORENINGER

Arbeidsutvalget, i samarbeid med Forbundsstyret, arbeider nå med å få dannet nye foreninger for pensjonistene i Televerket. Vi har besluttet å bruke vår mann i Trondheim, John Halten, til å foreta en tur til Bodø og Narvik.

Halten er allerede i full gang med arbeidet, og vi håper på et godt resultat.

Alf Erichsen i Bergen har det samme oppdrag når det gjelder Møre og Romsdal. Han har stiftet forening i Ålesund og Kristiansund N. Molde står igjen.

FORENKLING AV PENSJONS- OG TRYGDESYSTEMET PÅ VEI

Sosialdepartementet vil om kort tid sette i gang en *forundersøkelse* med sikte på en forenkling av pensjons- og trygdesystemet. Underdirektør Bjørn Walmann, Rikstrygdeverket, er engasjert til å foreta forundersøkelse av problemområdet for en senere og bredere hovedundersøkelse.

Til støtte under arbeidet vil det også bli oppnevnt en *kontaktgruppe* med representanter fra Sosialdepartementet, Rikstrygdeverket og Statens Pensjonskasse.

Det er ellers klart at den ytre trygdeetat og de trygdedes organisasjoner vil bli tatt med på råd før man fastsetter endelig mandat og ramme for en hovedundersøkelse.

Folketrygdloven har nå virket i over 12 år, og det har i årenes løp vært foretatt en omfattende utbygging av regelverket. Det

dreier seg pr. i dag om et regelverk på nær 1000 bestemmelser, og med en slik variasjonsbredde at det er svært vanskelig for den enkelte å skaffe seg nødvendig oversikt.

I den forestående undersøkelse tar departementet særlig sikte på å få klarlagt og vurdert følgende forhold:

- En vurdering av folketrygdlovens tekniske oppbygging med sikte på en alternativ og mer fordelaktig systematisering. Man vil også vurdere spørsmålet om en teknisk redigering for mest mulig å unngå henvisninger i lovteksten.
- En vurdering av i hvilken utstrekning man kan sanere deler av de forskrifter som er gitt med hjemmel i loven, og spørsmålet om å lovfeste bestemmelser som i dag finnes i forskrifter.
- En kartlegging og vurdering av de ulike refusjonsmekanismer i folketrygd-ordningen.

- En vurdering av i hvilken utstrekning man kan sanere deler av de forskrifter som er gitt med hjemmel i loven, og spørsmålet om å lovfeste bestemmelser som i dag finnes i forskrifter.
- En kartlegging og vurdering av særlige problemområder i forholdet mellom folketrygden og andre pensjonsordninger.
- En drøftelse av spørsmålet om å senke nyanseringsgraden i regelverket med særlig vekt på en kritisk gjennomgåelse av folketrygdlovens unntaks- og dispensasjonsbestemmelser.
- En kartlegging og vurdering av folketrygdens forskjellige begrepsdefinisjoner.
- En drøftelse av spørsmålet om å sanere visse av folketrygdens ytelser, eventuelt om slike ytelser bør overføres til andre lovsystemer.

Eldreomsorgen

STATEN TAR INITIATIV TIL FORSØK

Norge er nå halvveis i en befolkningsutvikling, som er enestående i landets historie. Fram til år 2000 blir det etter prognoser fortsatt en kraftig økning i antall eldre. Vi vet at i de siste 30 årene er befolkningen over 80 år øket med over 100 prosent. At det ved utgangen av 1979 var nærmere 400 000 mennesker over 70 år i landet. Og at to tredjedeler av alle institusjonssenger er belagt med mennesker over 67 år.

Dette er bakgrunnen for nødvendigheten av å prøve nye veier i eldreomsorgen. Etter forslag fra Sosialdepartementet bevilget Stortinget siste høst 3,3 millioner i 1980 for å stimulere til en mer systematisk utprøving og utvikling av tiltak for eldre. Sosialdepartementet vil bruke størstedelen av beløpet til et eget forsøksprogram innen eldreomsorgen. Med i arbeidet blir representanter for de eldre

og for andre sentrale interessegrupper i eldreomsorgen.

I denne forbindelse kalte sosialminister Arne Nilsen inn til et møte om organisering av et slikt forsøksprogram. Rådet for Eldreomsorgen, der Norsk Pensjonistforbund er representert, hadde representanter på dette møtet.

For å skaffe mer kunnskap om Eldres behov og om bivirkninger av forskjellige tiltak som kunne settes ut i livet, ble man enige om å sette i gang systematisk forsøksvirksomhet. Disse forsøkene skal kommunene ta seg av. Særlig skal det legges vekt på å prøve ut service- og hjelpe-tiltak for hjemmeboende eldre.

De kunnskaper og erfaringer en får, skal systematiseres og sendes videre til alle som arbeider med tiltak for eldre i kom-

munene. På denne måten vil forsøksvirksomheten være til nytte for kommunene, når en skal forme ut tjenestetilbudet for eldre. På den annen side vil opplegget også gå inn som et viktig ledd i departementets arbeid med å styrke veiledningstjenesten overfor kommunene.

Forsøksprogrammet skal formes ut og drives i nært samarbeid mellom departementet og de viktigste berørte instanser, som er med i arbeidet. Ansvar for gjennomføringen vil derfor bli lagt på en bredt sammensatt styringsgruppe. Den praktiske gjennomføringen skal to forsøksledere og en informasjonsarbeider ta seg av. Departementet mener å kunne lyse ut stillingene og sette i gang forsøksvirksomheten om kort tid. Kommunene vil få informasjon om opplegget etter hvert.

Statspensjonisten

Snikende sparekniv overfor oss eldre

Det er bare gått et snaut halvår siden kommunevalget. Da lovet våre politikere samlet at eldreomsorgen skulle høyprioriteres. Fete avisoverskrifter har fortalt oss at det må spares inn 80 millioner på helse- og sosialsektoren i 1980 – men de eldre skal ikke rammes.

Hva har imidlertid skjedd? 1. januar i år steg grunnpensjonen med kr. 900,— pr. år, eller kr. 75,— pr. måned. Det er så mange før meg som har tatt opp og belyst skjevheten overfor oss som rammes av samordningsregelen, at det utelater jeg her. Men jeg vil likevel gi uttrykk for den bitterhet jeg føler hver gang det tas et "jafs" av statspensjonen jeg gjennom en årrekke har innbetalt, fordi grunnpensjonen øker.

Altså: Grunnpensjonen er fra 1. januar økt med kr. 75,— pr. måned. Den første prisforhøyelsen vi pensjonister opplevde på nyåret, var økningen i prisen på teaterbilletter gjennom Teatersentralens pensjonistabonnement. I 1979 kostet det kr. 30,— for fire forestillinger, — i 1980 koster det kr. 60,— for fire forestillinger. 100% økning! Selvfølgelig er det luksus å gå i teater fire ganger i løpet av ettervinteren/våren! Samtidig legges det stor vekt på at vi eldre ikke skal isolere oss, men være aktive og delta i mest mulig.

Det neste vi pensjonister merket til sparekniven, gjaldt trimmen i eldresentrene. Tidligere har Norges Bedriftsidrettskrets ydet gratis trim, fordi de har fått et kommunalt tilskudd. Så ble det altså til at vi må betale trimmen selv. Trim er også viktig for oss eldre — det er så viktig å holde muskulaturen og beinbygningen "i ånde". Heretter må vi altså betale for trimmen.

"Åndelig føde" er viktig for å stimulere hjernen slik at ikke vi eldre sløves. Vi har da derfor også gått mann av huse for å delta i Høyres Aftenskole og AOF's kurser for pensjonister. Og vi har lært engelsk og fransk og bridge og porselensmaling — og jeg vet ikke hva, til kr. 15,— for et kurs. I 1980 er dette steget til kr. 25,— fordi opplysningsorganisasjonene ikke lenger får tilskudd fra Oslo kommune.

Gjennom sikkert 25 år har Oslos pensjonister kunnet gå til billige matsalg eller eldresentrene for å kjøpe en middagsrett for en rimelig penge. Det har vært skrevet side opp og side ned om hvor viktig det er for oss eldre med riktig ernæring. Det kan bl.a. forebygge senil demens, og hvem av oss ser ikke det som et spøkelse?

Vi har derfor vært meget glade for å kunne gå til vårt eldresenter tre ganger i uken og hente deilig middagsmat for kr. 5,—. Fra 1. januar gikk denne opp til kr. 5,25, det kunne vi jo godt tåle. Da vi kom til slutten av februar, var det imidlertid slutt på dette gode. Nå var det kun kommunemat til syke og hjemmebundne. Vi som er spreke nok til å gå på våre ben til eldresenteret, får ikke lenger kjøpt noen mat. Grunnen til innskrenkningen angis å være at Kommunens sentralkjøkken ikke har nok kapasitet til å produsere det ønskede antall porsjoner. Man har nemlig bl.a. bygd et nytt alders- og sykehjem (takk og pris for det!), men dette har ikke noe kjøkken, og må få sin mat fra sentralkjøkkenet. Samtidig er det blitt flere eldresentre i Oslo, og dermed en økning i antallet matkunder. Og så er altså kapasiteten sprengt. Jeg vil kalle dette dårlig planlegging av våre politikere, ser de overhodet ikke framover?

Så er vi kommet inn i mars måned. Når vi blir eldre, svekkes gjerne synet en del, vi blir mindre smidige i bevegelsesapparatet. Da er det godt å kunne gå til fotpleieren og få stelt sine føtter. Det har vi fått gjort i våre eldresentre. I 1979 kostet en fotpleiebehandling kr. 16,—. Fra mars 1980 koster den kr. 24,—! En økning på 50%. Jeg unner så gjerne fotpleieren at hun får bedre fortjeneste for den gode behandling av mine føtter. Men det burde vært Oslo kommune som tok støytten og gav henne mellomlegget, ikke vi pensjonister.

Likeledes er hårpleieprisene i eldresentrene økt.

Svært mange av oss eldre bor i gamle gårder, der vi har parafinfyring. Parafinprisen er steget i 1980. Hvor mange av oss har ikke derfor måttet spare på parafinen, og dermed måttet fryse i vinter? Levekostnadene generelt er også allerede steget betraktelig. Vi har ikke anledning til å "arbeide overtid" for å få ekstrainntekt. Eller hvem vil ta oss over 70 inn i arbeid, når de unge står i kø for arbeid?

Streik er blitt så vanlig nå for tiden. Men hva hjelper det om vi pensjonister "streiker"?

Kjære politikere — når skal dere få øynene opp for hva dere gjør mot oss pensjonister?

Louise Haug

Det har vært en del snakk om en sykdom som kalles **cøliaki**. Det har med fordøyelsen å gjøre, og vi gjengir her en tidligere artikkel i Forbrukerrapporten.

For mennesker med fordøyelses-sykdommen *coliaki* er det største problemet å finne brukbare erstatninger for brød, kjeks og andre melvarer. De tåler nemlig ikke gluten, et protein som finnes i hvete, bygg, rug og havre. Selv meget små mengder vil kunne skade tarmslimhinna.

Cøliaki er en fordøyessykdom som skyldes at slimhinna i tynntarmen reagerer mot proteinet (eggehvitestoffet) gluten. Denne overfølsomheten virker slik at slimhinna blir skadd, og evnen til å suge opp næringsstoffet blir nedsatt.

Årsaken til at tarmslimhinna blir skadd av gluten hos en del mennesker, er ikke helt klarlagt. Det er sannsynligvis kroppens forsvarsverk som på en eller annen måte ikke fungerer normalt. Undersøkelser viser at arvelige faktorer sannsynligvis spiller inn. Når en cøliakipasient spiser mat som inneholder gluten, forandres slimhinna. Tarmtøttene forsvinner, helt eller delvis.

Glutenfritt hele livet

Behandling med helt glutenfri kost gir nesten alltid normal slimhinne. Den får tilbake sin vanlige struktur med de utallige små tarmtøttene. Behandlingen med glutenfri kost skal derfor vare livet ut.

Sjelden

Helt sikker er man heller ikke på hyppigheten av cøliaki. En svensk undersøkelse fra 1971 avslørte at ett barn av 1000 har sykdommen, mens en undersøkelse av voksne viste at bare én person av 3700 var rammet. Det er likevel ikke sannsynlig at sykdommen er over tre ganger så hyppig blant barn som blant voksne, siden den ikke kan forsvinne.

Symptomer

Det er ofte i løpet av første leveåret symptomene på sykdommen viser seg – når barnet begynner å få mat som

inneholder gluten. Det begynner da å miste matlysten, slutter å legge på seg og blir naturligvis irritabel. Magen blir utspilt og avføringene blir unormale: enten store, lyse og illeluktende i formen eller som diaré. I noen få tilfelle viser ikke barna symptomer før de er litt eldre. De kan da stanse i veksten, få dårlig appetitt, bli slappe og irriterte og få blodmangel. Hos voksne er diaré, fettavføringer, blodmangel og vekttap de vanligste symptomene ved fullt utviklet sykdom.

Behandling

Et fullstendig glutenfritt kosthold er første betingelse for en vellykket behandling av cøliaki. I en slik diett må alle varer som inneholder hvete, rug, havre og bygg utgå. Selv meget små mengder vil kunne skade tarmslimhinna.

Foruten at kosten skal være fri for gluten, skal den inneholde lite fett. Den skal være rik på protein, kalsium, jern og vitaminer.

En glutenfri kost må altså inneholde matvarer som vi kjenner sammensetningen av, og som ikke er oppblandet med hvete, rug, havre eller bygg. Dette betyr at kosten må bygges opp av hele, rene varer av

- melk og melkeprodukter,
- kjøtt, fisk, innmat og egg,
- frukt, bær, grønnsaker og poteter.

Det er kornproduktene som gir cøliakipasientene størst problemer, og det vanskeligste er å finne brukbare erstatninger for brød, kjeks og andre typiske melvarer. De må spise spesiallaget glutenfritt brød. Dette bakes av hvetestivelse (hvetemel, hvor gluten er fjernet) eller mel av bokhvete, hirse, mais, potet, ris og soya. Dessuten finnes det glutenfri brødmiks på markedet.

Vanlig knekkebrød, kjeks og kaker kan ikke spises, og heller ikke melvarer som semulegryn, helgryn, halvgryn, perlegryn, makaroni og spaghetti.

Av oppblandet mat må cøliakipasienten være spesielt forsiktig med supper, sauser, kjøtt og fisk, majones-

salater og posteier. Slike ferdigkjøpte varer inneholder ofte mel.

Når man lager maten selv, kan man ofte med meget godt resultat erstatte dette melet med for eksempel risemel, soyamel, maismel, potetmel, bokhvete eller arrowrot.

Bedre

Selv om forskriftene for merking av ferdigpakkede næringsmidler har gjort situasjonen lettere for cøliakipasientene, må de fortsatt utvise pinlig nøyaktighet når de velger matvarer. Det hender at næringsmiddelprodusentene omgår forskrifter. Hvis en produsent blander brødrasp i pølser og kaller tilsetningen for eksempel «fremmedprotein» eller «stivelse», kan det volde stor skade blant cølikipasienter. Forbrukerrådets undersøkelse av kjøttdeig nylig viste jo for øvrig at alt ikke er som det skal være i matvareproduksjonen.

Men det finnes eksempler på godvilje og imøtekommenhet blant produsenter overfor cøliakipasienter. En produsent som tidligere benyttet hvetemel i vaniljesukker, har erstattet det med maismel.

Det selges i dag en rekke glutenfrie produkter, fortrinnsvis i helsekostbutikker, men også i en del kolonialforretninger og samvirkelag.

At glutenfri matvarer blir solgt i helsekostbutikker, betyr ikke at det er «helsekost». Slike varer er myntet på cøliakipasienter, men har ingen «kvaliteter» utover dette. Cølikiforeningen får ofte spørsmål som tyder på at det er en del misforståelser ute og går her.

Grunnstønad og skattefradrag

Personer med cøliaki fyller ifølge Rikstrygdeverkets retningslinjer vilkårene for grunnstønad på grunn av ekstrautgifter til diett, med 15 prosent av grunnbeløpet fra fylte to år og med 23 prosent fra fylte seks år, betingelsen er at diagnosen er blitt stilt på et sykehus.

Har en trygdet tungt arbeid og dermed stort kaloribehov, kan grunnstønaden økes til 30 prosent av grunnbeløpet.

Fleksibel pensjonsordning ønskelig

Mens Karl Evang var helsedirektør kom han med en uttalelse som gikk ut på at ettertida ville komme til å se på våre pensjonsbestemmelser som temmelig primitive. Hans syn gikk ut på at pensjonsbestemmelsene burde være fleksible. De som ønsket å arbeide etter nådd pensjonsalder – burde kunne gjøre dette.

Seinere har Norsk Gerontologisk Institutt satt søkelyset på de eldre situasjon, og det foreligger en rapport om arbeid etter aldersgrensen. Rapporten er skrevet av forsker Per Erik Solem og vitenskapelig assistent Svein Olav Daatland.

– Jeg er enig i det Evang uttalte den gang, sier **Svein Olav Daatland**. Aldersgrensen bør ikke innebære at arbeid etter nådd pensjonsalder er uaktuelt. Vi bør ikke ha slike pensjonsbestemmelser at de ødelegger mulighetene for arbeid. Den enkelte bør kunne velge. Og det er svært mange – særlig i industrien – som velger å gå når de fyller 67 år.

Per Erik Solem: – Det er to ting her: rett til pensjon ved en viss alder er greit nok. Men det innebærer for manges vedkommende at de mister retten til arbeid ved nådd pensjonsalder. En stor del er innforstått med dette og har sett fram til dagen. Andre er ikke innstilt på å miste retten til arbeid. Jeg mener ikke at vi bør heve aldersgrensen, men alle parter bør innstille seg på fleksible ordninger hvis vedkommendes helsesituasjon er god.

Fleksibilitet ønskelig

Svein Olav Daatland: – På landsbasis er det godt og vel halvparten som fortsetter i arbeid etter fylte 67 år. Jeg synes det taler sterkt for fleksibilitet, ikke bare til 67 eller 70 år, men enda lenger hvis helsesituasjonen er god og vedkommende er innstilt på det.

Per Erik Solem: Det er mange som ønsker å trappe ned ved nådd pensjonsalder, men de vil fortsatt gjerne ha tilknytning til arbeidslivet.

Svein Olav Daatland: – Her gjelder det å se de mulighetene som foreligger, og ikke være firkantet. Dette spørsmål bør nok ses i sammenheng med arbeidssituasjonen for øvrig. Mange synes det er vanskelig å fortsette å jobbe

fordi vedkommende da fyller en plass som ellers kunne gå til et yngre menneske uten arbeid. På den annen side taler vi om full sysselsetting uten å tenke på de som er over 67 år. Vi har faktisk 50 000 ute i arbeidslivet på 67 år eller eldre, og dessuten 19 000 67-åring eller eldre som gjerne ville ha arbeid, men som ikke har noe. Det er nevnt i langtidsprogrammet at arbeidsmulighetene for eldre bør legges til rette.

Per Erik Solem: – Mange taler om å ta hensyn til de unge, og de ser det som viktig å forlate jobben for å gi plass for yngre krefter. Det er en fin tanke som ligger bak. Men det er synd hvis et menneske går fra jobben uten å ønske det.

– Er det noen som oppgir økonomiske grunner for å forsette i arbeid etter fylte 67 år?

Aktiviteten teller

Per Erik Solem: – Mange sier de vil fortsette av økonomiske grunner, men få sier de er tvunget til å gjøre det for å greie seg. Mange andre forhold nevnes også: Aktiviteten teller, likeså dette at de gjerne vil være til nytte.

Svein Olav Daatland: – Det er viktig å være klar over at for mange er det sosialt akseptabelt å fortsette arbeidet av økonomiske grunner, men ikke av andre årsaker.

– Hvordan er det med alder og arbeidsevne?

Per Erik Solem: – Vi kan ikke tale generelt om at arbeidsevnen svekkes ved stigende alder. De fleste vil ha arbeidsevnen i behold til 67–70 år og

enda lenger. Men det avhenger av hva slags arbeid det er tale om. En tømmerhogger bør ha krefter, men det kan være andre egenskaper det er spørsmål etter i andre yrker.

Eldre klarer arbeidet godt

Svein Olav Daatland: – Yrkeskravene kan variere sterkt, men vårt inntrykk er at de eldre klarer arbeidet godt. Noe helt annet er at produksjonsforholdene kan endres, slik at de fortrinn de eldre har – nøyaktighet, påpasselighet – kommer i bakgrunnen i forhold til f.eks. krav om tempo. I slike tilfeller kan kanskje eldre bli forbigått av yngre krefter.

Og jeg kunne nevne enda et forhold: De unge som begynner i dag i arbeid, har ikke lært jobben før. Så raskt som utviklingen går, kan det være en fordel. Eldre mennesker har kanskje lært den samme jobben opptil flere ganger under skiftende produksjonsforhold, og de er kanskje lite innstilt på forandring. Dette må altså ses i et visst historisk perspektiv også.

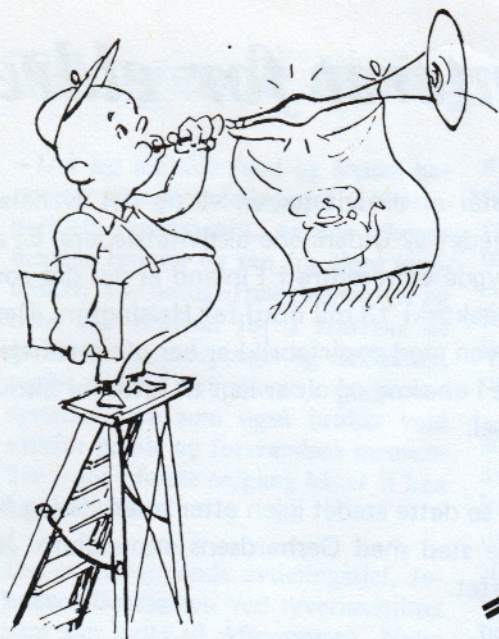
– Hvor omfattende er den undersøkelsen dere nå ha gjennomført?

48 pst. fortsatte

Per Erik Solem: – Undersøkelsen gjelder mennesker som var i arbeid ved nådd aldersgrense. Spørreskjema ble sendt til 7.000 bedrifter i Oslo-området med 50 eller flere ansatte. Om lag 1 000 bedrifter svarte på henvendelsen, og vi trakk ut 150 tilfeldig valgte. Ved disse bedriftene intervjuet vi 402 personer, 48 prosent av de som var med ved det siste intervjuet, fortsatte arbeidet etter aldersgrensen. 52 prosent fortsatte ikke, men noen av dem har gått tilbake til arbeidet siden.

Svein Olav Daatland: – Vårt materiale omfatter utelukkende mennesker som var i arbeid – eller sluttet – ved nådd pensjonsalder, ikke de som av en eller annen grunn har avsluttet sitt aktive arbeidsliv tidligere.

Intervju: Sverre Rostøl

Tele

Tele

Tele

TELEDAGENE –

ET STORSLÅTT KULTURARRANGEMENT I ARENDAL

Midt i jubileumsåret 1980 avvikles et kulturarrangement noe utenom det vanlige. Teledagene i Arendal er et storslått forsøk fra NTTF, TMLF, AOF og LO på å lage et kulturarrangement for telefolk og andre som er interessert i Televerket som etat og dens arbeidsplasser.

I de seinere år har det vært arrangert en del slike kulturdager. Og Teledagene føyer seg pent inn i rekken av bl.a. Jernbanedagene, Industriarbeiderdagene, Skogsarbeiderdagene, Bygningsarbeiderdagene og Husmannsdagene. Erfaringene med slike allsidige arrangementer, hvor enkelte arbeidstakergrupper blir markert, har hittil vært meget gode.

Opplegget for Teledagene følger i form sine forgjengere, og hovedelementene i arrangementet vil være:

- En stor utstilling hvor Televerket deltar med sin hovedutstilling. I tillegg deltar Norsk Teknisk Museum, Elektrisk Bureau og Standard Telefon og Kabelfabrikk.
- Et seminar med temaet "Med telesatelitt inn i år 2000" vil samle sentrale personer fra Televerket og samfunnet for øvrig. Innledere her vil være statsråd Einar Førde, statsråd Ronald Bye, formannen i LO, Tor Halvorsen, og vår egen Kjell Holler.
- En rekke underholdningsarrangement vil bli arrangert. Her vil våre egne korps og kor delta sammen med nasjonale toppartister.
- Egne arrangementer for barn, ungdom og pensjonister.
- En stor familieleir (Hove leir).

NTTF og TMLF vil henvende seg direkte til sine medlemmer med mer detaljerte informasjoner, og vi vil komme tilbake til program o.l. seinere.

Dans på helsesenteret for eldre

Sakset fra Pensjonisten

Dette spørsmålet har, så vidt jeg vet, vært et omdiskutert emne blant sakkyndige. Kommer man inn på en institusjon, må man følge oppsatte regler og bestemmelser. Og når det gjelder dans, er dette å betrakte som en utglidning og en syndig handling.

Men er det det?

Dans i denne forbindelse må være en form for kroppsoving — trim for å holde kroppen i form, så den ikke stivner til. Dette er meget viktig for førligheten. Bli en sittende stille i en god stol for lenge, forfaller kroppen og snart er man bundet for godt til denne stolen.

Er det så at dans er forbudt på våre institusjoner, må de som bestemmer dette ta det fulle ansvar for hva et slikt forbud fører til.

Kroppen har bare godt av litt bevegelse. Når de fleste av de som bor på disse steder har lyst på en liten svingom, må forbud være et direkte inngrep i den personlige frihet. Det er grunn til å spørre: Er ikke kroppen min kanskje?

Jeg er nettopp kommet hjem fra en ny tur til Finland og kan bekrefte at finnene går en vei som burde være et eksempel for oss. Jeg vil referere litt av et ukeprogram for et av eldresentrene i Helsingfors:

Mandag — folkedans fra kl. 1330 — 1500.
Tirsdag — moderne dans fra kl. 1000 — 1100.
Onsdag — dagdans fra kl. 1300 — 1500.
Torsdag — moderne dans fra kl. 0830 — 0930.
Fredag — dagdans fra kl. 1300 — 1500.

Som en ser er det dans på programmet hver dag, men ved siden av dette er det innlagt gymnastikk for grupper og svømmeøvelser m.m.

Som en forstår er aktiviteter en viktig del av helse-spørsmålet, ledet av utdannede aktivitetsledere. Et av de best utbygde eldresentre i Finland er vel det som ligger i Valkeakoski 13 mil nord for Helsingfors. Denne industribyen med papirfabrikker har plassert helsesenteret inne i en skog og alt er lagt til rette for aktiviteter og trivsel.

Jeg ønsket å se dette stedet igjen etter to år, da jeg besøkte samme sted med Gerhardsens stipendium. Jeg ble ikke skuffet.

En ny stor og prektig fritidssal var bygd og der gikk dansen for fullt. Alle som kunne var med, og et orkester på 6 — 8 mann besørget dansemusikken. En dame på 85 år fikk jeg anledning til å hilse på, og gjensynet var gledelig på begge sider. Hun inviterte meg på vals, og det kunne jeg ikke motstå.

Det var oppløftende å se hvor fornøyde og glade alle var. Også de som var bundet til rullestol deltok i gleden med kaffekoppen og sang.

Jeg tror ikke det kan skade om de som heretter skal utforme våre helsesentre tok seg en tur til Finland. Jeg tror vi har mye å lære der.

Georg Eriksen

Tiltagende raning og vold overfor eldre

– Det jeg kanskje først og fremst har reagert på som avdelingssjef ved Oslo-politiets tyveriavsnitt, er den økende mengde tyverier og ran fra eldre mennesker. Alle mulige fremgangsmåter og triks blir benyttet for å fravriste de gamle deres sparepenger og verdisaker, og det er disse forbryterne – de gemene systematikere som også bruker vold overfor gamle og forsvarsløse mennesker – jeg i første omgang håper vi kan komme til livs!

Det er avtroppende avdelingssjef, Johannes Bechensten ved tyveriavsnittet som sier dette til Aftenposten. Nylig overtok han som sjef for sentralvakten ved det nye politihuset.

Gjennom de siste år har flere og flere tyver og tyvebander spesialisert seg på å stjele fra eldre i deres hjem. Forbryterne er ofte velkedde, unge og charmerende mennesker, som under foregivende av de mest forskjelligartede ærend, enten lurer til seg penger og verdisaker, eller bruker direkte, korporlig vold. Ved ett tilfelle ble en gammel ufør kvinne ranet av to narkomane. Hun truet til å sitte på en stol på kjøkkenet mens de to tyvene rundstjal leiligheten. De spiste også opp maten hun hadde kjøpt for helgen, og da de gikk tok de med seg hennes livsviktige medisiner. De to narkomane ble noen timer senere arrestert i arkotikarus på Egertorvet. Politiet fant da medisinerne med kvinnens navn på. Hun ble oppsøkt av politiet, som fant henne sittende på kjøkkenstolen – helt paralyisert og redselsslagen. Hun hadde oppfattet truselen så voldsom at hun ikke turde å bevege seg selv etterat tyvene hadde forlatt leiligheten.

Det er heller ikke ukjent at tyvene gir seg ut for å være offentlige tjenestemenn, for eksempel politifolk, sier Bechensten. – Jeg kan nevne et forholdsvist nytt eksempel, hvor en eldre kvinne åpnet entrédøren da det ringte på. Utenfor sto det to unge menn, og den ene holdt et godt tak i skuldrene på den andre. Førstemann viste frem et skilt som han foregav var et politiskilt, og han opplyste at den andre var en kriminell som var mistenkt for flere tyverier i gården, blant annet også hos den eldre kvinnen som åpnet. «Politi-

mannen» sa at leiboeren måtte undersøke om hun savnet kontantene sine, og kvinnen gikk pliktskyldigst for å undersøke. «Politimannen» og «arrestanten» fulgte etter, og da kvinnen fant frem pengene, som selvfølgelig ikke var stjålet, grep mennene sedlene og løp avgårde.

– Dette er et eksempel på hvor forslagne enkelte av disse tyvene er, sier avdelingssjef Bechensten. Det er ikke hans hensikt å skremme de gamle unødvendig, men det er all grunn til å sikre sine dører og sitt gods, samtidig som man utviser den største forsiktighet overfor fremmede personer som ringer på døren – enten de utgir seg for å være dette eller hint.

På bakgrunn av sin snart 35-årige erfaring som politimann, tar Johannes Bechensten avstand fra mange av de forslag som er fremmet i kriminalmeldingen. Han synes også straffereaksjonene er for milde.

– Vi har straffebestemmelsene, men ikke reaksjonene, sier han. – Det går ikke an at hensynet til forbryteren skal overskygge hensynet til offeret, slik tendensen er idag. I denne sammenheng vil jeg understreke at det ikke er jeg som føler meg krenket, hverken som politimann eller menneske. Det er loven som er krenket.

– Men lovbrøyterne er vel også ofte å regne som «offere»?

– Det kan jeg være enig i, og jeg er tilhenger av en menneskelig linje i det øyeblikk lovbrøyteren er avslørt og bragt inn. Det kan være så mangt som fører en person inn på forbryterbanen, og i den sammenheng vil jeg gjerne fortelle en historie som ligger en del år tilbake: Jeg hadde en fangetransport fra Oslo til Åna kretsfengsel, det var en voldsforbryter som skulle sone sin dom der. Under togreisen kom vi i prat, og det viste seg at vi var noenlunde jevngamle og hadde vokst opp på samme kant av Oslo. Han fortalte at faren hadde vært voldsom og brutal i oppveksten og noe av det første han husket som barn var at faren slo ned tre politifolk som skulle arrestere ham i hjemmet.

– Vet du hva jeg sitter og tenker på, sa den voldsdømte fangen plutselig. – Hvis du hadde hatt samme bakgrunn som meg, og jeg var gitt det livsgrunn-

lag du har fått, så kunne situasjonen vært omvendt. Du kunne ha sittet her jeg sitter, jeg kunne ha sittet der du sitter! Og det måtte jeg selvsagt gi ham rett i, sier Bechensten. *Fra Aftenposten*

USTEDALEN HØYFJELLSHOTELL IKKE TABU FOR TELEPENSJONISTER

Vi verken tror eller håper at dette er tilfelle, og styret vil at det gode tilbud vårt hotell er for etatens pensjonister fortsatt skal stå til disposisjon også for denne gruppen. Vi vet gjennom bruk at dette er tilfellet, og ser gjerne at dette fortsetter.

I korrespondanse med Televerkets pensjonistforbunds formann, Terje Opsann, forstår vi at han nå beklager at ovennevnte artikkel fikk den form som er sitert. Han skriver videre: "Vi har i alle år betraktet Ustedalen høyfjellshotell som et rekreasjonssted for telefolk, også for pensjonister, og vi håper fortsatt på det."

Dette er et håp som hotellets styre slutter seg til, og vi regner fortsatt pensjonistene som våre gjester. Dette ønsker vi at samtlige lesere av Telepensjonisten skal vite.

Ustedalen høyfjellshotell

ÅRSMØTE

i pensjonistforeningen for Tønsberg teleområde

ble holdt 5. mars d.å. i møterommet i Telebygget, Tønsberg. Det var sendt skriftlig innbydelse til medlemmene. Som bilag fulgte årsberetning og regnskap for 1979.

Formannen, John Nilsen, ønsket vel møtt, og da det ikke kom noen innvendinger, erklærte han møtet for lovlig satt. Det var møtt fram 20 medlemmer. Til å undertegne protokollen ble valgt Ove Asmyhr og A. Thingstad.

Formannen holdt en kort minnetale over to medlemmer som er gått bort i løpet av dette året, og de ble minnet av de tilstedeværende med ett minutts stillhet.

Man gikk så over til saklisten i henhold til lovens paragraf 6. Første post var årsberetningen som ble opplest av sekretæren. Ingen bemerkninger, og den ble da enstemmig godkjent.

Post 2: Regnskap for 1979 ble opplest av kassereren. Paulsberg bemerket at regnskapet skulle underskrives av hele styret, ellers ble det enstemmig godkjent.

Post 3: Valg. Valgkomiteens formann, Aslesen, leste opp valgkomiteens forslag til tillitsmenn, og alle de foreslåtte medlemmene ble enstemmig valgt.

Styret for 1980 består da av følgende:

Formann: John Nilsen, Horten.

Styremedlemmer: Kristian Raaen, Horten - Bernhard Myhren, Tønsberg - Signe Nossun, Sandefjord og Rolf Johan Scharning, Tjøme.

Varamenn: Alfhild Jonassen, Tønsberg - Lizzie Undrum, Holmestrand - Mimi Jørgensen, Tønsberg-Rolv Lysheim, Sandefjord og Asle Aslesen, Åsgårdstrand.

Revisor: Rolf Lysheim med varamann Signe Nossun. Arrangementskomite: John Nilsen, Asle Aslesen, R. J. Scharning.

Valgkomite: Aslesen, Lysheim og Scharning.

Vår kasserer, Ole Johansen, Tønsberg, har fungert i 3 år og ville nå gjerne ha avløsning og dette ble innvilget. Han ble hjertelig takket for godt utført arbeid og overrakt en liten gave.

Under posten "Eventuelt" ble medlemmene bedt om å komme med forslag til turer etc. Det ble vedtatt at styret skulle undersøke muligheter for dagsturer med buss etc. Sekretæren meddelte at telesjefen var innbudt til årsmøtet, men var forhindret fra å komme. Telesjefen ønsket pensjonistforeningen et godt årsmøte og en hyggelig aften. Vi fikk to nye medlemmer.

I kantinen var det festlig dekket på småbord hvor medlemmene samlet seg kl. 1900. Det var koldtbord hvor man kunne forsyne seg etter smak og behag og dertil deilig kaffe. Et glass herlig rosévin manglet heller ikke. Man ble ønsket velkommen til bords, og alle var godt fornøyd med anretningen. Paulsberg takket for maten, og man tok med seg kaffekoppen inn i salongen hvor Hansen fra Nøtterøy var på plass med trekkspill-

let sitt og sine mer eller mindre sanne historier. Det var også anledning til en liten svingom, og praten gikk livlig. Et medlem, fru Signe Nossun, gav en liten minnetavle i keramikk til utlodning. Vi hadde dessuten to mindre ting, og utlodningen innbrakte kr. 300,- som vil bli brukt til foreningens beste.

Våre kvinnelige bekjente fra Televel har bestandig en finger med i spillet, og sørget også denne gangen for at alt som skulle gjøres ble gjort. Vi takker!

Tiden går så alt for fort i godt lag og ved halv 10 tiden begynte oppbruddet.

Styret vil oppfordre alle medlemmer om å delta i våre møter og slutte opp om våre arrangementer.

Rolf Johan Scharning/sekretær

Pensjonistforeningen for Tønsberg teleområde holdt møte torsdag 7.2.80 i konferanserommet, Telebygget, Tønsberg

Formannen ønsket velkommen og gav ordet til kveldens foredragsholder Ragnar Syvertsen, velkjent ornitolog og fuglevern idealist. Han tok oss med på en tur til Oslofjordens ytre skjærgård via lysbilder og foredrag. Hans beskrivelse av naturen og fuglelivet der var meget bra og interessant, lærerikt og lett å forstå. Det var bilder fra flere av øyene og skjærene der, med de vakreste blomster og mange fuglearter som ble fulgt med interesse og glede av medlemmene. Det gikk som en rød tråd gjennom foredraget som varte 1 time, at dette er verdier som vi mennesker må ta vare på. Han sluttet med å si: "La oss bruke naturen og ikke misbruke den".

Vi fikk tildelt plakaten: Sjøfugl-reservatene i Oslofjorden og klebemerke med slagordet: "Vern sjøfuglene", "Hold skjærgården ren".

Etter litt småprat og spørsmål og svar til foredragsholderen, ble det servert kaffe og snitter i kantinen i samme etasje. Som vanlig var dette utmerkede saker fra kantinens personale og hyggelig hjelp fra Televels damer.

Vi pensjonister takker for denne fine kveld, og styret oppfordrer alle medlemmer til å delta i våre møter. Det er alltid noe å lære og så er det jo veldig trivelig å treffes en gang imellom.

Rolf Johan Scharning
sekretær

LIVETS VENNER

De vakre blomstene du har på bordet,
se, hvor de hilser dagens gry med glede!
Når sola glitrer gjennom blomsterfloret
– hvem glemmer ikke da sin vrede?
De kjenner ikke fordom eller rase
... de står som venner i den samme vase.

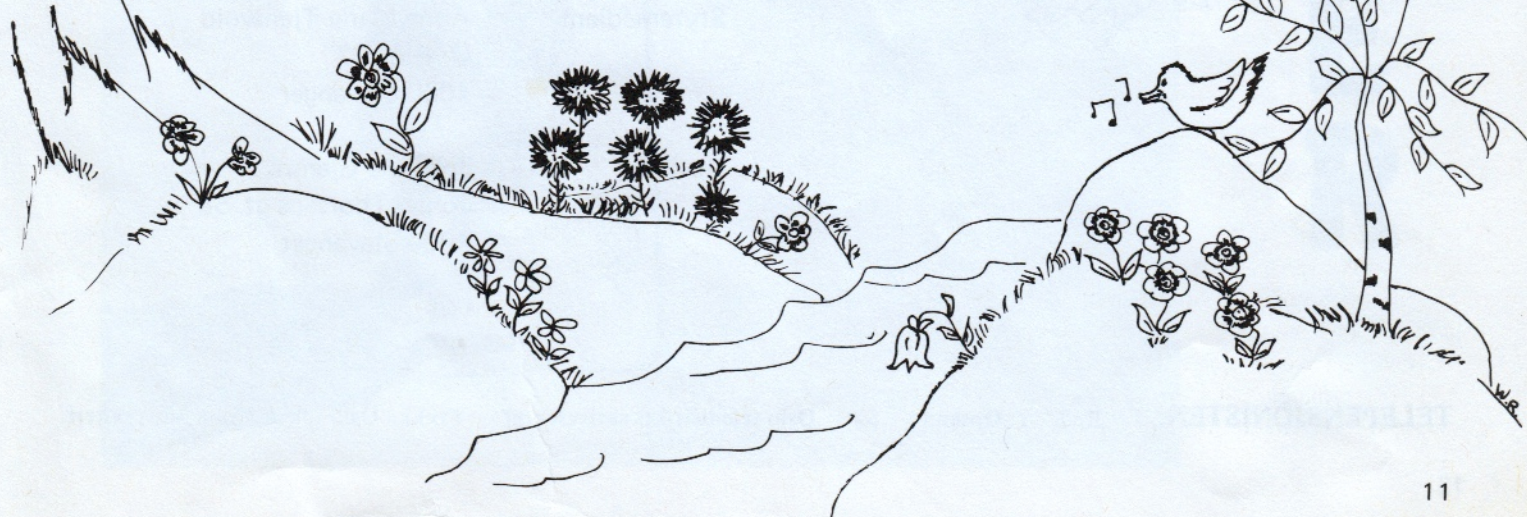
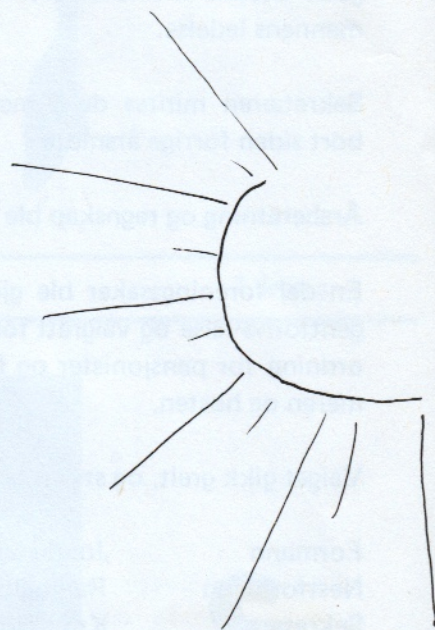
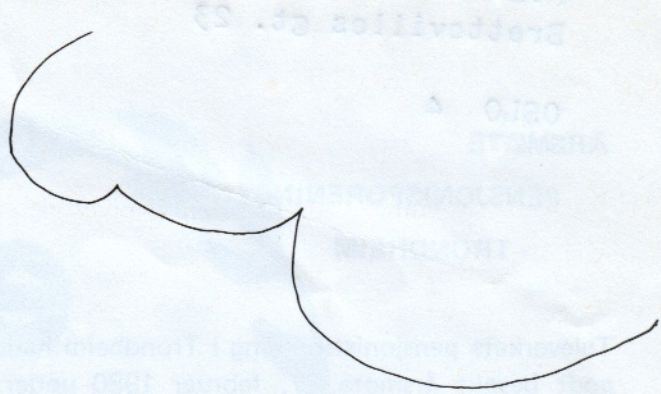
I form og farge er de ikke like.
De kom fra Lotus' land og hagene langs fjorden,
fra universets grenseløse rike
– en vakker søskenflokk fra hele jorden.
Nå står de broderlig og broket blandet.
... For dem er blomstervasen fedrelandet.

Oss skiller grenser, religion og rase,
og det er angst og tvil bak våre panner.
De står der – ubekymret – i sin vase
som gamle venner og som gode granner.
Så rik er jorden, tror de fromme blomstersjeler,
at det blir nok til alle, om vi trøstig deler.

Men blomster tenker ikke, vil du mene
– det er vi mennesker som tenker, tror vi.
Og dog kan de seg skjønnere forene
enn vi har gjort i verden som vi bor i.
Å, lær av blomstene, før noe hender
– ja, lær av dem å være livets venner!

Arne Paasche Aasen

ÅRSMØTE

PENSJONISFORENINGEN TRONDHEIM

Televerkets pensjonistforening i Trondheim hadde et godt besøkt årsmøte 27. februar 1980 under formannens ledelse.

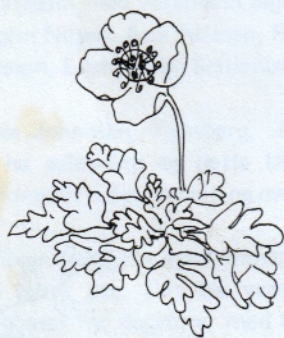
Sekretæren mintes de 8 medlemmene som har gått bort siden forrige årsmøte.

Årsberetning og regnskap ble enstemmig godtatt.

En del forenings saker ble gjennomgått, bl.a. kontingentforhøyelse og valgrett for støttemedlemmer, legeordning for pensjonister og forslag til reiser for sommeren og høsten.

Valget gikk greit, og styret består nå av:

Formann	John Halten
Nestformann	Randi Johnsen
Sekretær	Knut Horverak
Kasserer	Odd Arestøl
5. styremedlem	Trygve Arnesen
1. suppleant	Åsta Mahle
2. suppleant	Harald Skjerve
3. suppleant	Magda Eide

STYRET STAVANGER PENSJONISTFORENING 1980

Etter valget på årsmøtet 29.1.80 er foreningens styre for 1980 følgende:

Formann	Sigurd Barsnes Kyrkjevegen, Austrått 4300 Sandnes
Nestformann	John Øxnevad Røskvasgt. 5 4000 Stavanger
Sekretær	Arnleif Mydland Orknøyt. 24 4000 Stavanger
Kasserer	Astri Haugland Sigrid Undseths gt. 2 4000 Stavanger
Styremedlem	Håkon Totland Bjørnstjerne Bjørnsons gt. 16 4000 Stavanger
Styremedlem	Anne Marie Tjensvold Ø. Ring 67 4000 Stavanger
Revisor	Johanne Gjemre Johan Thorsens gt. 56 4000 Stavanger